



Raad van de
Europese Unie

Brussel, 22 mei 2017
(OR. en)

XT 21016/17
ADD 1 REV 2

BXT 24

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Nr. Comdoc.:	21009/17 BXT 16 ADD 1
Betreft:	BIJLAGE bij besluit (EU, Euratom) 2017/... van de Raad waarbij machtiging wordt verleend tot het openen van onderhandelingen met het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland over een akkoord betreffende de voorwaarden voor zijn terugtrekking uit de Europese Unie - Richtsnoeren voor de onderhandelingen over een akkoord met het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland over de voorwaarden voor zijn terugtrekking uit de Europese Unie

Richtsnoeren voor de onderhandelingen over een akkoord met het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland over de voorwaarden voor zijn terugtrekking uit de Europese Unie

I. DOEL VAN HET TERUGTREKKINGSAKKOORD

1. Nu het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (hierna "het Verenigd Koninkrijk" genoemd) kennis heeft gegeven van zijn voornemen zich terug te trekken uit de Europese Unie, dient de Unie overeenkomstig artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie na onderhandelingen met het Verenigd Koninkrijk een terugtrekkingsakkoord (hierna "het akkoord" genoemd) te sluiten.
2. Dit akkoord zal de voorwaarden bepalen voor de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk, waarbij rekening wordt gehouden met het kader van de toekomstige betrekkingen van die staat met de Unie.
3. Het akkoord dient in de eerste plaats te verzekeren dat de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie en uit de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie ordelijk verloopt. In deze onderhandelingsrichtsnoeren wordt onder "de Unie" verstaan, de Europese Unie als gegrond op het Verdrag betreffende de Europese Unie en op het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en/of, naargelang van het geval, de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie als gegrond op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.
4. De onderhandelingen zullen worden gevoerd in het licht van de richtsnoeren van de Europese Raad en in overeenstemming met de onderhandelingsrichtsnoeren. De onderhandelingsrichtsnoeren bouwen voort op de richtsnoeren van de Europese Raad en ontwikkelen de standpunten van de Unie voor de terugtrekkingsonderhandelingen, geheel in overeenstemming met de in de richtsnoeren van de Europese Raad uiteengezette doelstellingen, beginselen en standpunten. De onderhandelingsrichtsnoeren kunnen worden gewijzigd en aangevuld tijdens de gehele duur van de onderhandelingen, met name om rekening te houden met de richtsnoeren van de Europese Raad naarmate deze zich ontwikkelen.

II. AARD EN WERKINGSSFEER VAN HET AKKOORD

5. Het akkoord wordt na onderhandelingen door de Unie gesloten. Artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie verleent een buitengewone horizontale bevoegdheid aan de Unie om in dit akkoord alle aangelegenheden te regelen die voor de terugtrekking nodig zijn. Deze buitengewone bevoegdheid heeft een eenmalig karakter en is uitsluitend bedoeld om de terugtrekking uit de Unie te regelen. De uitoefening van deze bijzondere bevoegdheid door de Unie voor het akkoord laat de verdeling van bevoegdheden tussen de Unie en de lidstaten wat betreft de vaststelling van instrumenten op de betrokken gebieden in de toekomst onverlet.
6. In het akkoord dient te worden vermeld dat het recht van de Unie (alle primair recht, in het bijzonder het Verdrag betreffende de Europese Unie, het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, de toetredingsverdragen en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, alsook het secundair recht en internationale overeenkomsten) niet langer van toepassing is op het Verenigd Koninkrijk vanaf de datum van inwerkingtreding van het terugtrekkingsakkoord (hierna "de datum van de terugtrekking" genoemd).
7. Overeenkomstig artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en de richtsnoeren van de Europese Raad dient in het akkoord ook te worden vermeld dat vanaf de datum van de terugtrekking het recht van de Unie evenmin van toepassing is op de landen en gebieden overzee die bijzondere betrekkingen onderhouden met het Verenigd Koninkrijk¹, en op de Europese grondgebieden waarvan de buitenlandse betrekkingen door het Verenigd Koninkrijk worden behartigd en waarop de Verdragen van toepassing zijn krachtens artikel 355 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Wat het territoriale toepassingsgebied van het terugtrekkingsakkoord en van het toekomstige kader betreft, moeten de onderhandelingsrichtsnoeren volledig in overeenstemming zijn met de punten 4 en 24 van de richtsnoeren van de Europese Raad.

¹ Opgesomd in de laatste twaalf streepjes van bijlage II bij het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

8. De in het akkoord vast te stellen uiterste terugtrekkingsdatum is 30 maart 2019 om 00:00 uur (plaatselijke tijd Brussel), tenzij de Europese Raad met instemming van het Verenigd Koninkrijk, met eenparigheid van stemmen tot verlenging van deze termijn besluit overeenkomstig artikel 50, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Het Verenigd Koninkrijk is vanaf de datum van de terugtrekking een derde land.

III. DOEL EN WERKINGSSFEER VAN DEZE ONDERHANDELINGSRICHTSNOEREN

9. Overeenkomstig de richtsnoeren van de Europese Raad worden de onderhandelingen in twee fasen gevoerd. De eerste fase heeft ten doel:
- de burgers, bedrijven, belanghebbenden en internationale partners zo veel mogelijk duidelijkheid en rechtszekerheid te bieden over de onmiddellijke gevolgen van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie;
 - te regelen dat het Verenigd Koninkrijk wordt losgemaakt van de Unie en van alle rechten en verplichtingen die voor het Verenigd Koninkrijk voortvloeien uit de verbintenissen die het als lidstaat is aangegaan.
10. Deze onderhandelingsrichtsnoeren zijn bedoeld voor de eerste fase van de onderhandelingen. Overeenkomstig het doel dat de Europese Raad voor de eerste fase van de onderhandelingen heeft gesteld, wordt in deze onderhandelingsrichtsnoeren prioriteit gegeven aan een aantal aangelegenheden die in dit stadium als noodzakelijk voor een ordelijke terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie zijn aangemerkt. Aangelegenheden die niet in deze onderhandelingsrichtsnoeren zijn opgenomen, zoals diensten, zullen in volgende onderhandelingsrichtsnoeren aan bod komen.

11. Het waarborgen van de status en de rechten van EU-27-burgers en hun familieleden in het Verenigd Koninkrijk en van burgers van het Verenigd Koninkrijk en hun familieleden in de EU-27-lidstaten is de eerste prioriteit voor de onderhandelingen, gezien het aantal direct betrokken personen en de ernst van de gevolgen van de terugtrekking voor hen. Met betrekking tot de rechten van die burgers moet het akkoord de nodige doeltreffende, handhaafbare, niet-discriminerende en uitgebreide waarborgen bieden, met inbegrip van het recht om permanent verblijfsrecht en de daaraan verbonden andere rechten te verwerven na een ononderbroken periode van vijf jaar legaal verblijf.
12. Een ordelijke terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie vereist de afwikkeling van de financiële verplichtingen die voortvloeien uit de gehele periode dat het Verenigd Koninkrijk lid was van de Unie. De methode voor de financiële afwikkeling die gebaseerd is op de onder punt III.2 vastgelegde beginselen, moet derhalve in de eerste fase van de onderhandelingen worden vastgesteld.
13. In dit stadium is bepaald dat het akkoord de situatie moet verduidelijken van goederen die vóór de datum van de terugtrekking in de handel zijn gebracht en van onder punt III.3 vermelde lopende procedures, waaronder op het gebied van justitiële samenwerking in burgerlijke, handels- en strafzaken, en administratieve procedures en procedures voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving.

14. De Unie zal zich overeenkomstig de richtsnoeren van de Europese Raad blijven beijveren voor vrede, stabiliteit en verzoening op het eiland Ierland. Het akkoord mag op geen enkele wijze afbreuk doen aan de doelstellingen en afspraken die zijn vastgelegd in alle onderdelen van het Goede Vrijdagakkoord en de daarmee samenhangende uitvoeringsakkoorden; gezien de unieke omstandigheden en uitdagingen op het eiland Ierland zullen er flexibele en creatieve oplossingen moeten worden gevonden. De onderhandelingen moeten met name erop gericht zijn te voorkomen dat op het eiland Ierland een harde grens ontstaat en tegelijkertijd de integriteit van de rechtsorde van de Unie waarborgen. Er dient terdege rekening mee te worden gehouden dat Ierse burgers die in Noord-Ierland verblijven, rechten als EU-burgers zullen blijven genieten. Bestaande bilaterale akkoorden en regelingen tussen Ierland en het Verenigd Koninkrijk, zoals de "Common Travel Area", die verenigbaar zijn met het EU-recht, moeten worden erkend. Tevens dient het akkoord kwesties te regelen die voortkomen uit de unieke geografische situatie van Ierland, zoals de doorvoer van goederen (naar en van Ierland via het Verenigd Koninkrijk). Deze kwesties zullen worden geregeld volgens de aanpak die is vastgesteld in de richtsnoeren van de Europese Raad.
15. De Unie moet volgens de richtsnoeren van de Europese Raad met het Verenigd Koninkrijk overeenstemming bereiken over regelingen voor de onder de soevereiniteit van het Verenigd Koninkrijk vallende zones van Cyprus, en in dat verband bilaterale akkoorden en regelingen tussen de Republiek Cyprus en het Verenigd Koninkrijk erkennen die verenigbaar zijn met het recht van de Unie, rekening houdend met Protocol nr. 3 bij de Akte van Toetreding¹ en het Oprichtingsverdrag van 1960 en de daarbij horende notawisseling, met name wat betreft het waarborgen van de rechten en belangen van burgers van de Unie die in die zones woonachtig of werkzaam zijn.
16. Het akkoord moet waarborgen dat de belangen van de Unie in het Verenigd Koninkrijk afdoende worden beschermd.

¹ Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden voor de Tsjechische Republiek, de Republiek Estland, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, de Republiek Polen, de Republiek Slovenië en de Slowaakse Republiek en de aanpassing van de Verdragen waarop de Europese Unie is gegrond - Protocol nr. 3 betreffende de zones van Cyprus die onder de soevereiniteit van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland vallen (PB L 236 van 23.9.2003, blz. 940-944).

17. Het akkoord moet bepalingen bevatten betreffende de algemene governance van het akkoord. Die bepalingen moeten onder meer effectieve mechanismen voor de handhaving van het akkoord en voor de beslechting van geschillen omvatten die geheel in overeenstemming zijn met de autonomie van de Unie en haar rechtsorde, met inbegrip van de rol van het Hof van Justitie van de Europese Unie, zodat de daadwerkelijke nakoming van de verplichtingen uit hoofde van het akkoord wordt gewaarborgd, evenals passende institutionele regelingen voor het aannemen van maatregelen om het hoofd te bieden aan onvoorziene situaties die niet in het akkoord worden behandeld en om toekomstige wijzigingen van het Unierecht in het akkoord op te nemen.
18. Daarnaast moet er volgens de richtsnoeren van de Europese Raad in de eerste fase van de onderhandelingen zo spoedig mogelijk een constructieve dialoog met het Verenigd Koninkrijk worden gestart over een mogelijke gemeenschappelijke benadering vis-à-vis niet-EU-partnerlanden, internationale organisaties en verdragen met betrekking tot de internationale verplichtingen die vóór de datum van de terugtrekking zijn aangegaan en waaraan het Verenigd Koninkrijk gehouden blijft, en over de methode die waarborgt dat het Verenigd Koninkrijk die verplichtingen ook nakomt.
19. Zodra de Europese Raad besluit dat voldoende vooruitgang is geboekt om de onderhandelingen de tweede fase te kunnen laten ingaan, zullen nieuwe onderhandelingsrichtsnoeren worden uitgevaardigd. In dit verband zullen, voor zover nodig en juridisch mogelijk, aangelegenheden waarvoor overgangsregelingen zouden moeten gelden (zogenoemde bruggen naar het te verwachten kader voor de toekomstige betrekkingen) en die in het belang van de Unie zijn, afhankelijk van de geboekte vooruitgang het voorwerp uitmaken van die toekomstige onderhandelingsrichtsnoeren. Dergelijke overgangsregelingen moeten steeds duidelijk omschreven zijn, een tijdelijk karakter hebben en gepaard gaan met doeltreffende handhavingsmechanismen. Indien een in de tijd beperkte verlenging van het acquis van de Unie zou worden overwogen, moeten in dat geval de bestaande instrumenten en structuren van de Unie inzake regelgeving, begroting, toezicht, rechtspleging en handhaving van toepassing zijn. Met deze aanpak moet het mogelijk zijn de beperkte tijd die krachtens artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie beschikbaar is voor het sluiten van een akkoord, efficiënt te besteden en te voorkomen dat dezelfde aangelegenheid meerdere malen moet worden behandeld in verschillende fasen van de onderhandelingen.

III.1. RECHTEN VAN BURGERS

20. Het akkoord moet de uit het recht van de Unie voortvloeiende status en rechten op de datum van de terugtrekking waarborgen, met inbegrip van rechten die na die datum zullen worden genoten (bv. pensioenrechten), alsmede de rechten die momenteel worden verkregen, met inbegrip van de mogelijkheid om deze na de datum van de terugtrekking onder de huidige voorwaarden te verwerven (bv. permanent verblijfsrecht na een ononderbroken periode van vijf jaar legaal verblijf die vóór de datum van de terugtrekking is aangevangen). Dit moet gelden zowel voor EU-27-burgers die verblijven (of hebben verbleven) en/of werken (of hebben gewerkt) in het Verenigd Koninkrijk als voor burgers van het Verenigd Koninkrijk die verblijven (of hebben verbleven) en/of werken (of hebben gewerkt) in een van de lidstaten van de EU-27. De daartoe in het akkoord opgenomen waarborgen moeten wederzijds zijn en het beginsel eerbiedigen van gelijke behandeling van alle EU-27-burgers en gelijke behandeling van EU-27-burgers en burgers van het Verenigd Koninkrijk, overeenkomstig het toepasselijke acquis van de Unie. Deze rechten moeten worden beschermd als rechten die rechtstreeks inroepbaar en definitief verworven zijn voor de gehele levensduur van de betrokkenen. Burgers moeten hun rechten kunnen uitoefenen middels vlotte en eenvoudige administratieve procedures.
21. Het akkoord moet ten minste de volgende elementen behandelen:
- a) **Definitie van de betrokkenen:** de personele werkingssfeer moet dezelfde zijn als die van Richtlijn 2004/38/EG (zowel economisch actieven, namelijk werknemers en zelfstandigen, als studenten en andere economisch inactieven, die vóór de datum van de terugtrekking in het Verenigd Koninkrijk of de EU-27 verbleven, en hun familieleden die hen begeleiden of zich bij hen voegen op eender welk tijdstip vóór of na de datum van de terugtrekking). Tevens moet de personele werkingssfeer de personen omvatten die onder Verordening (EG) nr. 883/2004 vallen, met inbegrip van grensarbeiders en familieleden, ongeacht hun verblijfplaats.

- b) **Definitie van de te beschermen rechten:** deze definitie moet ten minste de volgende rechten omvatten:
- i) de verblijfsrechten en rechten van vrij verkeer die voortvloeien uit de artikelen 18, 21, 45 en 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en vastgelegd zijn in Richtlijn 2004/38/EG (omvattende onder andere het permanent verblijfsrecht na een ononderbroken periode van vijf jaar legaal verblijf en het recht op toegang tot gezondheidszorg) en de regels die ten aanzien van die rechten gelden. Alle in verband met de verblijfsrechten af te geven documenten (zoals een verklaring van inschrijving, verblijfskaart of attesten) moeten een declaratoir karakter hebben en via een eenvoudige en snelle procedure kosteloos of tegen een bedrag dat het voor de afgifte van soortgelijke documenten van eigen onderdanen verlangde bedrag niet te boven gaat, worden verstrekt;
 - ii) de rechten en verplichtingen die zijn vastgelegd in Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels en in Verordening (EG) nr. 987/2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 (met inbegrip van toekomstige wijzigingen van beide verordeningen), omvattende onder andere het recht op samentelling, op export van uitkeringen, en het beginsel van één toepasselijk rechtsstelsel voor alle aangelegenheden waarop de verordeningen betrekking hebben;
 - iii) de rechten die zijn vastgelegd in Verordening (EG) nr. 492/2011 betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Unie (zoals het recht op toegang tot de arbeidsmarkt, het recht om arbeid te verrichten, sociale en fiscale voordelen, opleiding, huisvesting, collectieve rechten alsook de rechten van familieleden van werknemers om onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van het gastland te worden toegelaten tot het algemeen onderwijs, het leerlingwezen of een beroepsopleiding);
 - iv) het recht om zich als zelfstandige te vestigen en werkzaamheden uit te oefenen, voortvloeiend uit artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

22. Omwille van de rechtszekerheid moet in het akkoord worden bepaald dat erkende beroepskwalificaties (diploma's, certificaten en andere bewijsstukken van een officiële kwalificatie) verkregen in een lidstaat van de Unie vóór de datum van de terugtrekking, volgens het vóór die datum toepasselijke recht van de Unie worden beschermd in het Verenigd Koninkrijk en in de EU-27. Tevens moet in het akkoord worden bepaald dat beroepskwalificaties (diploma's, certificaten en andere bewijsstukken van een officiële kwalificatie) verkregen in een derde land en erkend in een lidstaat van de Unie vóór de datum van de terugtrekking volgens het vóór die datum toepasselijke recht van de Unie, ook na de datum van de terugtrekking erkend blijven. Ook moet worden voorzien in een regeling voor erkenningsprocedures die lopen op de datum van de terugtrekking.

III.2. FINANCIËLE AFWIKKELING

23. Met een alomvattende financiële afwikkeling - mede betreffende de aangelegenheden die voortvloeien uit het MFK en die welke verband houden met de Europese Investeringsbank (EIB), het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) en de Europese Centrale Bank (ECB) - moet ervoor worden gezorgd dat én de Unie én het Verenigd Koninkrijk de verplichtingen nakomen die voortvloeien uit de gehele periode tijdens welke het VK lid was van de Unie. De onderhandelingen over de methode voor de financiële afwikkeling moeten op de navolgende beginselen worden gebaseerd.

24. Er dient een alomvattende financiële afwikkeling te komen voor:
- de begroting van de Unie;
 - de beëindiging van het lidmaatschap van het Verenigd Koninkrijk van alle organen en instellingen die bij de Verdragen zijn opgericht¹ (zoals de Europese Investeringsbank en de Europese Centrale Bank²);
 - de deelname van het Verenigd Koninkrijk aan specifieke fondsen en faciliteiten met betrekking tot het beleid van de Unie (zoals het Europees Ontwikkelingsfonds en de Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije).
25. Aan deze alomvattende financiële afwikkeling moet het beginsel ten grondslag liggen dat het Verenigd Koninkrijk zijn deel moet bijdragen aan de financiering van alle verplichtingen die zijn aangegaan tijdens het lidmaatschap van de Unie.
26. Overeenkomstig punt 10 van de richtsnoeren van de Europese Raad heeft deze afwikkeling betrekking op verplichtingen ingevolge het MFK, verplichtingen met inbegrip van pensioenen en voorwaardelijke verplichtingen, en alle andere verplichtingen die voortvloeien uit basishandelingen in de zin van artikel 54 van het Financieel Reglement³. Bovendien moeten de specifieke kosten van de terugtrekking, zoals de kosten van hervestiging van de agentschappen of andere organen van de Unie, volledig worden gedragen door het Verenigd Koninkrijk.

¹ Dit doet geen afbreuk aan de met name uit de betreffende protocollen bij de Verdragen voortvloeiende statutaire verplichtingen die specifiek gelden voor de betrokken instellingen en organen.

² Overeenkomstig artikel 47 van Protocol (Nr. 4) bij de Verdragen, zijn bij Besluit ECB/2010/28 van 13 december 2010 betreffende de volstorting van het kapitaal van de Europese Centrale Bank door de nationale centrale banken van buiten het eurogebied (2011/22/EU) de mate en vorm van het geplaatste en gestorte kapitaal van de ECB vastgesteld ten opzichte van het aandeel van de Bank of England. Het gestorte kapitaal is een bijdrage in de operationele kosten van de Europese Centrale Bank.

³ Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 (PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1-96, zoals gewijzigd).

27. Bij de berekening moeten de bedragen uit de betrokken basishandelingen worden gebruikt (waaronder richtbedragen), alsook de bedragen uit de financiële programmering en uit de geconsolideerde jaarrekeningen, waarbij zo nodig aanvullend zal worden gebruikgemaakt van door de Europese Rekenkamer gecontroleerde tussentijdse rekeningen. De verplichtingen moeten in euro worden uitgedrukt.
28. Op grond daarvan moet de methode voor de berekening van de verplichtingen van het Verenigd Koninkrijk ten aanzien van de begroting van de Unie worden gebaseerd op het Raadsbesluit betreffende de eigen middelen¹ in al zijn dimensies, en rekening houden met eerdere gegevens betreffende het aandeel van het Verenigd Koninkrijk in de financiering vóór de datum van de terugtrekking.
29. Er dienen betalingsvoorwaarden te worden overeengekomen die ertoe strekken de budgettaire impact van de terugtrekking te beperken voor de Unie en de lidstaten.
30. Het akkoord moet bijgevolg het volgende omvatten:
 - a) een berekening van alle verplichtingen waaraan het Verenigd Koninkrijk moet voldoen om zijn financiële verplichtingen jegens de begroting van de Unie en alle bij de Verdragen opgerichte instellingen en organen na te komen, alsmede van andere aangelegenheden met financiële gevolgen. Op de berekende verplichtingen kunnen beperkte toekomstige technische aanpassingen van toepassing zijn;
 - b) een plan van de door het Verenigd Koninkrijk te verrichten betalingen en de praktische regelingen voor de betalingen.

¹ Besluit van de Raad (2014/335/EU, Euratom) van 26 mei 2014 betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Unie (PB L 168 van 7.6.2014, blz. 105-111).

- c) overgangsregels ter waarborging van de controle door de Commissie (of in voorkomend geval een ander overeenkomstig het Unierecht vóór de datum van de terugtrekking bevoegd orgaan), het Europees Parlement, de Rekenkamer of OLAF op, en van de bevoegdheid van het Hof van Justitie van de Europese Unie om zich uit te spreken over eerdere betalingen/terugvorderingsopdrachten aan begunstigden in het Verenigd Koninkrijk en betalingen die na de datum van de terugtrekking aan begunstigden in het Verenigd Koninkrijk worden gedaan ter nakoming van alle juridische verbintenissen (met inbegrip van eventuele leningen) die vóór de datum van de terugtrekking zijn aangegaan door een bevoegde entiteit;
- d) eventuele regelingen in verband met juridische verbintenissen of toekomstige juridische verbintenissen jegens begunstigden in het Verenigd Koninkrijk die zijn aangegaan na de datum van de terugtrekking (bv. ten aanzien van de beheersautoriteiten voor de betaling van begunstigden in het Verenigd Koninkrijk);
- e) specifieke regels voor voorwaardelijke verplichtingen die zijn aangegaan door de begroting van de Unie of specifieke instellingen of organen of fondsen (zoals die met betrekking tot financiering door de Europese Investeringsbank en het Europees Investeringsfonds).

III.3. SITUATIE VAN IN DE HANDEL GEBRACHTE GOEDEREN EN UITKOMST VAN PROCEDURES OP GROND VAN HET RECHT VAN DE UNIE

A. Overeenkomstig het recht van de Unie vóór de datum van de terugtrekking in de handel gebrachte goederen

- 31. Het akkoord moet waarborgen dat alle goederen die overeenkomstig het recht van de Unie vóór de datum van de terugtrekking in de interne markt rechtmatig in de handel zijn gebracht, zowel in het Verenigd Koninkrijk als in de EU-27 ook na die datum op de markt kunnen worden aangeboden of in bedrijf kunnen worden gesteld onder de voorwaarden vastgesteld in het vóór de datum van de terugtrekking toepasselijke recht van de Unie. Andere aangelegenheden, zoals diensten, waarvoor het nodig kan zijn de onzekerheid te verminderen of een rechtvacuüm te voorkomen, zullen in toekomstige onderhandelingsrichtsnoeren worden opgenomen.

B. Lopende justitiële samenwerking in burgerlijke, handels- en strafzaken tussen lidstaten op grond van het recht van de Unie

32. Het akkoord moet voorzien in een regeling voor procedures voor justitiële samenwerking in burgerlijke, handels- en strafzaken op grond van het recht van de Unie die lopen op de datum van de terugtrekking. In het bijzonder moet worden vastgesteld dat de vóór de datum van de terugtrekking toepasselijke bepalingen van het recht van de Unie van toepassing blijven op dergelijke procedures totdat zij afgerond zijn.
33. Wat betreft de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU-27, moet het akkoord waarborgen dat inzake de erkenning en handhaving van nationale rechterlijke beslissingen die vóór de datum van de terugtrekking zijn gegeven, de vóór de datum van de terugtrekking toepasselijke bepalingen van het recht van de Unie van toepassing blijven. Het akkoord moet tevens waarborgen dat de rechtsregels van de Unie inzake de keuzen van bevoegde rechter en de keuzen van rechtsstelsel die vóór de datum van de terugtrekking zijn gemaakt, van toepassing blijven.

C. Lopende administratieve procedures en procedures van samenwerking op het gebied van rechtshandhaving op grond van het recht van de Unie

34. Het akkoord moet voorzien in een regeling voor administratieve procedures en procedures voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving, met inbegrip van verificatie, op grond van het recht van de Unie, die lopen op de datum van de terugtrekking. In het bijzonder moet worden gewaarborgd dat de vóór de datum van de terugtrekking toepasselijke bepalingen van het recht van de Unie van toepassing blijven op dergelijke procedures totdat zij afgerond zijn. Tevens moeten regels worden vastgesteld voor het mogelijke gebruik van informatie en data in het kader van rechtshandavingsonderzoeken en strafprocedures die lopen op de datum van de terugtrekking. Deze moeten betrekking hebben zowel op van de EU-27 of instellingen, organen en instanties van de Unie afkomstige informatie en data ontvangen door/in het bezit van het Verenigd Koninkrijk als op van het Verenigd Koninkrijk afkomstige informatie en data ontvangen door/in het bezit van de EU-27 of instellingen, organen en instanties van de Unie. De regeling moet voorschriften omvatten betreffende de bescherming van persoonsgegevens en gerubriceerde informatie, waaronder beveiligingsgegevens.

D. Bij de Unie aanhangige gerechtelijke en administratieve procedures

35. Het akkoord moet voorzien in een regeling voor:

- a) gerechtelijke procedures die op de datum van de terugtrekking aanhangig zijn bij het Hof van Justitie van de Europese Unie en betrekking hebben op het Verenigd Koninkrijk zelf of op natuurlijke personen en/of rechtspersonen in het Verenigd Koninkrijk (met inbegrip van verzoeken om een prejudiciële beslissing). Het Hof van Justitie moet bevoegd blijven om in deze procedures uitspraak te doen en zijn uitspraken moeten bindend zijn voor het Verenigd Koninkrijk;
- b) administratieve procedures die aanhangig zijn bij de instellingen, organen en instanties van de Unie en betrekking hebben op het Verenigd Koninkrijk zelf (zoals inbreukprocedures, staatssteunprocedures) of op natuurlijke personen of rechtspersonen in het Verenigd Koninkrijk;
- c) het eventueel instellen van administratieve procedures bij de instellingen van de Unie of van gerechtelijke procedures bij het Hof van Justitie van de Europese Unie die betrekking hebben op het Verenigd Koninkrijk (zoals inbreukprocedures, staatssteunprocedures) na de datum van de terugtrekking met betrekking tot feiten die vóór de datum van de terugtrekking hebben plaatsgevonden, met inbegrip van de mogelijkheid voor de nationale rechterlijke instanties van het VK om vragen te richten aan het Hof van Justitie van de Europese Unie;
- d) het handhaven van de afdwingbaarheid van handelingen van de Unie waarbij geldelijke verplichtingen worden opgelegd en van uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie gedaan vóór de datum van de terugtrekking of in het kader van lopende gerechtelijke en administratieve procedures.

III.4. OVERIGE ADMINISTRatieve KWESTIES IN VERBAND MET DE WERKING VAN DE UNIE

36. Het akkoord moet de nodige bepalingen bevatten betreffende de bescherming van de eigendommen, fondsen, bezittingen en verrichtingen van de Unie en haar instellingen of organen, en van de personeelsleden daarvan (met inbegrip van gepensioneerde personeelsleden) en hun verwanten, overeenkomstig de Verdragen en de protocollen bij de Verdragen (met name Protocol (Nr. 7) betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie).

37. Het akkoord moet, waar passend, de overdracht aan het Verenigd Koninkrijk regelen van de eigendom van:
- a) op het grondgebied van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie opgeslagen speciale splijtstoffen die momenteel eigendom zijn van voornoemde Gemeenschap overeenkomstig artikel 86 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, waarvan het recht van gebruik momenteel berust bij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon, ongeacht of deze onder het publiekrecht dan wel onder het privaatrecht valt, in het Verenigd Koninkrijk;
 - b) zich in het Verenigd Koninkrijk bevindende eigendommen van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie die worden gebruikt voor controle overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.

Tevens moet het akkoord bepalen dat het Verenigd Koninkrijk alle rechten en verplichtingen overneemt die betrekking hebben op de eigendom van overgedragen stoffen of eigendommen, en andere kwesties regelen die verband houden met onder het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie vallende stoffen en eigendommen, met name de in verband met de hierboven bedoelde stoffen toe te passen controleverplichtingen.

38. Tevens moet in het akkoord worden bepaald dat het Verenigd Koninkrijk er binnen zijn rechtsgebied op toeziet dat leden van de instellingen, organen of instanties van de Unie, leden van de comités, ambtenaren en andere personeelsleden van de Unie de verplichtingen waaraan zij vóór de datum van de terugtrekking krachtens artikel 339 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie waren onderworpen, blijven nakomen.

III.5. GOVERNANCE VAN HET AKKOORD

39. Bij het akkoord moet een institutionele structuur worden opgezet die een effectieve handhaving van de verbintenissen uit hoofde van het akkoord waarborgt, waarbij er rekening mee moet worden gehouden dat de Unie er belang bij heeft haar autonomie en rechtsorde, waaronder de rol van het Hof van Justitie van de Europese Unie, doeltreffend te beschermen.

40. Het akkoord moet passende institutionele regelingen bevatten die het mogelijk maken maatregelen vast te stellen in verband met onvoorziene situaties die niet in het akkoord worden behandeld, en toekomstige wijzigingen van het recht van de Unie in het akkoord op te nemen waar zulks nodig is voor een goede uitvoering van het akkoord.
41. Het akkoord moet mechanismen omvatten voor de beslechting van geschillen en voor de handhaving van het akkoord. Deze moeten in het bijzonder betrekking hebben op geschillen in verband met de volgende aangelegenheden:
- het van toepassing blijven van het recht van de Unie;
 - de rechten van burgers;
 - de toepassing en uitlegging van de andere bepalingen van het akkoord, zoals de financiële afwikkeling of maatregelen genomen door de institutionele structuur in verband met onvoorziene situaties.
42. Voor die aangelegenheden moet het Hof van Justitie van de Europese Unie de bevoegde rechtsmacht (en de Commissie toezichthouder) blijven. Voor de toepassing en uitlegging van andere bepalingen van het akkoord dan die welke betrekking hebben op het recht van de Unie, kan een alternatieve geschillenbeslechting slechts worden overwogen indien zij waarborgen inzake onafhankelijkheid en onpartijdigheid biedt die gelijkwaardig zijn aan die van het Hof van Justitie van de Europese Unie.
43. Het akkoord moet bepalen dat elke verwijzing in het akkoord naar begrippen of bepalingen van het recht van de Unie zo moet worden opgevat dat zij ook de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie omvat waarin die begrippen of bepalingen zijn uitgelegd vóór de datum van de terugtrekking. Tevens dient, voor zover er voor sommige bepalingen van het akkoord in een alternatieve geschillenbeslechting is voorzien, een bepaling te worden opgenomen dat bij de uitlegging van de bovenbedoelde begrippen en bepalingen rekening moet worden gehouden met toekomstige jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie die tot stand komt na de datum van de terugtrekking.

IV. PROCEDURELE REGELINGEN VOOR HET VOEREN VAN DE ONDERHANDELINGEN

44. Overeenkomstig de verklaring van de staatshoofden en regeringsleiders van de 27 lidstaten en de voorzitters van de Europese Raad en de Europese Commissie, worden in deze onderhandelingsrichtsnoeren de gedetailleerde regelingen vastgesteld die van toepassing zijn op de relatie tussen de Raad en zijn voorbereidende instanties, enerzijds, en de onderhandelaar van de Unie, anderzijds.
45. De onderhandelaar van de Unie zal met het Verenigd Koninkrijk onderhandelen in voortdurende afstemming en permanente dialoog met de Raad en zijn voorbereidende instanties. In dit opzicht zullen de Raad en het Coreper, geheel overeenkomstig het in de Verdragen verankerde institutionele evenwicht, met ondersteuning van de Groep artikel 50, de onderhandelaar van de Unie adviseren, in het licht van de richtsnoeren van de Europese Raad en in overeenstemming met de onderhandelingsrichtsnoeren.
46. De onderhandelaar van de Unie zal de voorbereidende instanties van de Raad tijdig raadplegen en tijdig verslag aan hen uitbrengen. Daartoe zal de Raad voor en na elke onderhandelingsronde een vergadering van de Groep artikel 50 beleggen. De onderhandelaar van de Unie zal tijdig alle nodige informatie en documenten over de handelingen verstrekken.
